

โครงการ
ระบบการจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานระดับพื้นที่เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
อย่างยั่งยืนในลุ่มน้ำทั่วประเทศ จำนวน 25 ลุ่มน้ำ (โครงการระยะที่ 1)

1. ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

1.1 หลักการและเหตุผล

ตามคำสั่ง คสช. ที่ 85/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยมีอำนาจในการกำหนดกรอบนโยบายและแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย ภัยแล้งและคุณภาพน้ำของประเทศ เพื่อให้การบริหารทรัพยากรน้ำของประเทศเป็นไปอย่างมีเอกภาพและบูรณาการ พร้อมทั้งเสนอแผนงาน โครงการ และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกิดการบูรณาการแผนงาน/โครงการตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2558 - 2596 ซึ่งประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ คือ 1) การฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำและการป้องกันการพังทลายของดิน 2) การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค 3) การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการผลิต (เกษตร/อุตสาหกรรม) 4) การป้องกันและบรรเทาอุทกภัย 5) การป้องกันและแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำ และ 6) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ทั้งนี้คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจำนวน 5 คณะ เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำในภาพรวม ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก คณะอนุกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ คณะอนุกรรมการจัดการระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ คณะอนุกรรมการการจัดการองค์ความรู้ กำหนด กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และคณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม

สำนักงานสถิติแห่งชาติในฐานะ เป็นหนึ่งในคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และคณะอนุกรรมการจัดการระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ ในขณะนั้น และตาม พ.ร.บ. สถิติ พ.ศ. 2550 ที่กำหนดให้สำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ในการดำเนินการเกี่ยวกับสถิติ ตามหลักวิชาการ (มาตรา 5) และมีอำนาจหน้าที่จัดทำสำมะโนหรือการสำรวจด้วยตัวอย่าง หรืออำนาจการให้มีการสำรวจด้านต่างๆ ของประเทศ (มาตรา 6 (4)) และให้บริการสถิติแก่หน่วยงาน องค์ กรเอกชน และบุคคลทั่วไป (มาตรา 6 (8)) ประกอบกับในสถานการณ์ปัจจุบัน การมีข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความครบถ้วน ถูกต้อง แม่นยำ ไม่ซ้ำซ้อน และตรงความต้องการของผู้ใช้ ทั้งในระดับภาพรวมของประเทศและในระดับพื้นที่ย่อย นับเป็นสิ่งจำเป็นในการวางแผนและพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน ดังนั้นการศึกษาและสำรวจ ข้อมูลการใช้น้ำ หรือที่เรียกว่าการสำรวจรอยเท้า น้ำ (Water footprint) จึงมีความสำคัญมาก แต่เนื่องจากระบบสถิติของประเทศไทยเป็นระบบกระจายงาน หน่วยงานภาครัฐต่างๆ มีการผลิตสถิติตามความต้องการใช้งานของหน่วยงาน ซึ่งเป็นสถิติที่ได้จากการบริหารงาน งานทะเบียน การสำรวจ จึงอาจเกิดความซ้ำซ้อนของข้อมูล หรือความไม่ครบถ้วนของข้อมูลในเชิงพื้นที่ย่อยโดยเฉพาะในเขตเมือง และในเชิงเนื้อหา ได้แก่ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางประชากร สังคม การ ใช้ทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคทั้งในระดับครัวเรือนและสถานประกอบการขนาดเล็ก การใช้น้ำ เพื่อการเกษตรของผู้ถือครองทำการเกษตร การใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรมของสถานประกอบการประเภทต่าง ๆ ปัญหาหรือผลกระทบที่เกิดจากน้ำ ภัยพิบัติต่างๆ และความช่วยเหลือจากรัฐ รวมถึงค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการใช้น้ำที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง เป็นต้น

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อสร้างระบบจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานระดับพื้นที่ย่อยเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในกลุ่มน้ำต่าง ๆ ทั้งพื้นที่ในเขตชลประทาน พื้นที่นอกเขตชลประทาน และพื้นที่ในเขตเมือง อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

1.2.2 เพื่อการเชื่อมโยงข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่แล้วระหว่างหน่วยงาน และเชื่อมโยงกับข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานที่ดำเนินการจัดเก็บใหม่เพิ่มเติมในระดับพื้นที่ย่อย โดยบูรณาการร่วมกับระบบที่มีอยู่เดิมของหน่วยงานต่างๆ

1.2.3 เพื่อสร้างดัชนีชี้วัดเชิงระบบและเชิงพื้นที่ ที่ในด้านต่างๆ ที่สนับสนุนการ การบริหารจัดการทรัพยากร

1.3 ลักษณะโครงการ

เป็นโครงการที่สนับสนุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายหลัก คือ มีระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติและระบบโครงสร้างพื้นฐานที่รวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลจากทุกหน่วยงาน ด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูง ระบบติดตาม เฝ้าระวัง และคาดการณ์สถานการณ์น้ำในภาวะปกติ และตัดสินใจ แก้ไข บรรเทาอุทกภัยในภาวะวิกฤต ตลอดจน เกิดกระบวนการ กำหนดทิศทางการ พัฒนา อนุรักษ์ และซ่อมบำรุง อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.4 ระยะเวลาดำเนินโครงการ

ตุลาคม 2558 – 30 กันยายน 2563

1.5 พื้นที่ดำเนินโครงการ

ทั่วประเทศ

2. ที่มาและความต้องการ

2.1 ที่มาของโครงการ

ในสถานการณ์ปัจจุบัน ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความครบถ้วน ถูกต้อง แม่นยำ ไม่ซ้ำซ้อน และตรงความต้องการของผู้ใช้ รวมทั้งข้อมูลในระดับพื้นที่ย่อย เป็นสิ่งจำเป็นในการวางแผนและพัฒนาประเทศในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน ดังนั้นการศึกษาและสำรวจข้อมูลการใช้น้ำ ที่เรียกว่าการสำรวจรอยเท้าน้ำ (water footprint) จึงมีความสำคัญมาก แต่เนื่องจากระบบสถิติของประเทศไทยเป็นระบบกระจายงาน โดยมีหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ทำหน้าที่ผลิตสถิติ ซึ่งเป็นสถิติที่ได้จากการบริหารงาน งานทะเบียน การสำรวจ และจากการผลิตสถิติตามความต้องการเฉพาะของหน่วยงาน ซึ่งอาจจะเกิดความซ้ำซ้อนของข้อมูล หรือความไม่ครบถ้วนของข้อมูลในเชิงพื้นที่ย่อยโดยเฉพาะในเขตเมือง และในเชิงเนื้อหา ซึ่งได้แก่ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทางประชากร สังคม การใช้ทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคทั้งในระดับครัวเรือนและสถานประกอบการขนาดเล็ก การใช้น้ำเพื่อการเกษตรของผู้ถือครองทำการเกษตร การใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรมของสถานประกอบการประเภทต่างๆ ปัญหาหรือผลกระทบที่เกิดจากน้ำ และภัยพิบัติต่าง ๆ รวมถึงค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการใช้น้ำที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังขาดการบริหารจัดการในการบูรณาการ การเชื่อมโยงข้อมูลในระดับหน่วยงาน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีการเชื่อมโยงกันเชิงพื้นที่ ทั้งในมิติของพื้นที่ในเขตชลประทาน นอกเขตชลประทาน และเขตเมือง รวมทั้งมิติพื้นที่อื่นๆ และลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการจัดเก็บข้อมูล เพื่อให้ประเทศมีสถิติที่

สำคัญสำหรับใช้ในการวิเคราะห์และจัดลำดับความมั่นคงของทรัพยากรน้ำ เพื่อนำไปสู่การจัดทำนโยบายและแผนในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนในอนาคต

2.2 ผู้ใช้ข้อมูล

หน่วยงานภาครัฐ

2.3 การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

การบูรณาการการเชื่อมโยงข้อมูลในระดับหน่วยงาน ทำให้ประเทศมี คลังข้อมูลการบริหาร จัดการ ทรัพยากรน้ำ ที่สำคัญและจำเป็น สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ สนับสนุนการตัดสินใจ ตลอดจนกำหนดนโยบาย และทิศทางการพัฒนาประเทศและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนในอนาคต

3. กลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

3.1.1 หน่วยงานภาครัฐที่มีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งในภาพรวมหรือพื้นที่ย่อย

3.1.2 กองทัพอากาศ กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

3.1.3 หน่วยงานส่วนท้องถิ่นได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

3.2 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ประชาชน สถานประกอบการ และหน่วยงานในพื้นที่ รวมทั้งเครือข่ายสถิติในระดับพื้นที่

4. ขั้นตอน และแผนการดำเนินงาน

4.1 วิธีการดำเนินการ

ภาพรวมการดำเนินงานโครงการฯ มีดังนี้

4.1.1 การจัดจ้างที่ปรึกษาโครงการฯ เพื่อศึกษาต้นแบบ และจัดทำระบบการเก็บข้อมูลระบบนำเข้าข้อมูลที่มีอยู่แล้วและระบบการประมวลผล

4.1.2 จัดซื้ออุปกรณ์เก็บรวบรวมข้อมูล (Tablet และสัญญาณอินเทอร์เน็ต)

4.1.3 การวางแผนและการเตรียมการ เช่น การออกแบบสอบถาม และกระบวนการเก็บข้อมูล

4.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เช่น การอบรม /ประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และการควบคุมการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1.5 การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำเสนอผลการดำเนินโครงการ

4.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

การจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานระดับพื้นที่เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในโครงการระยะที่ 1 ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การบริหารการจัดเก็บ /การจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานระดับพื้นที่ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. การวางแผนและเตรียมงาน

2. การสำรวจข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหาย

3. การประมวลผลข้อมูล
4. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ส่วนที่ 2 การพัฒนาและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. การออกแบบและพัฒนาระบบการเชื่อมโยงและการรายงานผล
2. การนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ
3. การเชื่อมโยงฐานข้อมูล
4. การนำเสนอรายงานผลดัชนีชี้วัดต่าง ๆ

4.3 แผนการดำเนินงาน

แผนการดำเนินงานกิจกรรมที่สำคัญ มีดังนี้

กิจกรรมการ	ต.ค. 61	พ.ย. .61	ธ.ค. 61	ม.ค. 62	ก.พ. .62	มี.ค. 62	เม.ย. .62	พ.ค. .62	มิ.ย. 62	ก.ค. 62	ส.ค. 62	ก.ย. 62	ต.ค. 62	พ.ย. . 62	ธ.ค. 62	ม.ค. 63	ก.พ. .63	มี.ค. 63	เม.ย. .63
จัดหา Tablet																			
เข้าสู่ฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ต																			
จัดพิมพ์คู่มือ																			
จัดอบรมเจ้าหน้าที่																			
เก็บข้อมูลภาคสนาม																			
เชื่อมโยง/ประมวลผลข้อมูล																			
วิเคราะห์และจัดทำรายงาน																			
นำเสนอผลข้อมูลดัชนีชี้วัด 8 มิติ																			

5. เป้าหมาย ผลผลิต และผลลัพธ์

5.1 เป้าหมายของโครงการ

5.1.1 มีระบบการจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานระดับพื้นที่ ที่เป็นระบบ มีมาตรฐาน มีความต่อเนื่อง และลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล โดยสร้างระบบเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เข้าด้วยกัน และนำไปจัดทำดัชนีชี้วัดเชิงระบบและเชิงพื้นที่ในด้านต่างๆ ได้แก่ดัชนีชี้วัดด้านภัยพิบัติ ดัชนีชี้วัดด้านรายได้ ดัชนีชี้วัดด้านสุขอนามัย เป็นต้น เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (โครงการระยะที่ 1)

5.1.2 มีฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการต่อยอดในการสำรวจข้อมูลภูมิสารสนเทศเชิงพื้นที่ย่อย(โครงการระยะที่2)

5.2 ผลผลิต (Output)

5.2.1 มีระบบจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานระดับพื้นที่ย่อยเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในลุ่มน้ำต่างๆ ทั้งพื้นที่ในเขตชลประทาน พื้นที่นอกเขตชลประทาน และพื้นที่ในเขตเมือง

5.2.2 มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่มีอยู่แล้วระหว่างหน่วยงาน และเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลที่ดำเนินการจัดเก็บใหม่เพิ่มเติมในระดับพื้นที่ย่อย

5.2.3 มีระบบการสร้าง และนำเสนอตัวชี้วัดเชิงระบบและเชิงพื้นที่ในด้านต่างๆ

5.3 ผลลัพธ์ (Outcomes)

มีระบบข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในการบริหารจัดการ วิเคราะห์และคาดการณ์ รวมทั้งติดตามและเฝ้าระวัง สถานการณ์น้ำในภาวะต่างๆ รวมทั้งสนับสนุนการกำหนดทิศทางการพัฒนา อนุรักษ์และซ่อมบำรุง

5.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.4.1 มีฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐาน และดัชนีชี้วัดสำคัญที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือชี้สภาพปัญหาข้อเท็จจริงได้ในระดับพื้นที่ ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน และมีประสิทธิภาพ

5.4.2 รัฐบาล หน่วยงานราชการ และหน่วยงานส่วนท้องถิ่น สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางกำหนดนโยบาย แก้ไขปัญหา และการบริหารจัดการเชิงพื้นที่
